

ISSN 1998-7927(print) ISSN 2664-6498 (online)

DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2026-303-5-39-46>

УДК 658:330.34

СТИМУЛЮВАННЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Калінеску Т.В., Зеленко О.О.

STIMULATION OF INTENSIFICATION OF INNOVATION ENTERPRISE DEVELOPMENT

Calinescu T.V., Zelenko O.O.

Стимулювання та інтенсифікація інноваційного розвитку є провідними факторами підвищення конкурентоспроможності економіки, оновлення виробничих процесів та впровадження системних змін у виробництві. Держава практично не здійснює прямого фінансування інноваційного розвитку підприємств, а значить виникає потреба у створенні сприятливого середовища інноваційного розвитку на самих підприємствах, завдяки стимулюванню інновацій та проведенню успішної мотиваційної державної політики щодо активізації інноваційної діяльності. Метою дослідження є визначення сутності поняття «інтенсифікація інноваційної діяльності» та доцільних напрямів стимулювання інтенсифікації інноваційного розвитку підприємств, приймаючи до уваги стан стратегічного розвитку підприємств у повоєнних і післявоєнний період. Об'єктом дослідження виступає процес інтенсифікації інноваційної діяльності на підприємствах. Методами, використаними в дослідженні, стали сучасні способи і технології інтенсифікації інноваційної діяльності, методи й методики проведення наукових досліджень, інструменти системного, комплексного, економічного аналізу, принципи управління інноваційною діяльністю, що дозволило оцінити можливості адаптації зарубіжного досвіду стимулювання інтенсифікації інновацій до умов повоєнного і післявоєнного розвитку підприємств України. В статті означено, основні стимулюючі заходи, які можуть активізувати інтенсифікацію інноваційного розвитку підприємств. Висвітлено стимули, що сприяють інтенсифікації інновацій і використовуються у світовій практиці, та проаналізована можливість їх адаптації до умов діяльності підприємств у повоєнний і післявоєнний період. Наведено стимули, які можуть

використовувати підприємства в рамках реалізації своїх стратегій інноваційного розвитку. Підкреслено, що кожне підприємство вибирає свій шлях стимулювання інтенсифікації інноваційного розвитку, налаштовуючись на існуючі державні стимули, або використовувати свої стимули чи мотиви досягнення стратегічних цілей. Оригінальність та практична значимість дослідження підтверджується проведенням аналізом існуючих інструментів, способів і методів стимулювання інтенсифікації інноваційного розвитку підприємств та напрямів адаптації зарубіжного досвіду державного стимулювання до умов діяльності підприємств України, що дає змогу збалансувати специфічні підходи до стимулювання інновацій на підприємстві з державними методами та налаштувати інноваційну діяльність на підприємстві до стимулів, що надаються податковою, бюджетною політиками та розширеними можливостями страхового ринку.

Ключові слова: стимулювання, інтенсифікація, інноваційний розвиток, пріоритети інновацій, мотивація персоналу, стратегія підприємств, креативне мислення.

Вступ. Стимулювання та інтенсифікація інноваційного розвитку є провідними факторами підвищення конкурентоспроможності економіки, переходу до випуску наукоємної продукції, оновлення виробничих процесів та впровадження системних змін у виробництві.

Наразі джерелом фінансування інновацій на промислових підприємствах залишаються власні кошти – 87,7% від загального обсягу

фінансування інновацій; знаходження із державного бюджету складають – 3,9%, місцевих бюджетів – 0,8%, інших джерел – 6,8% (в т.ч. кредити – склали 6%), а кошти іноземних інвесторів становили 0,3% [1]. Тож держава практично не здійснює прямого фінансування інноваційного розвитку підприємств, а значить виникає потреба у використанні непрямих методів фінансування інновацій за рахунок проведення успішної бюджетної, податкової політики та створенні сприятливого середовища інноваційного розвитку на самому підприємстві, завдяки стимулювання інновацій.

Проблема стимулювання інноваційної діяльності є доволі актуальною та достатньо часто висвітлюється у науковій літературі. Як показали проведені дослідження [1 - 9] в Україні стимулів для розвитку інновацій не вистачає, в тому числі для їх інтенсифікації. Безумовно, в тих умовах розвитку, в яких вимушені сьогодні працювати і проваджувати інновації вітчизняні підприємства можна орієнтуватись на свої особисті мотиви й стимули або адаптувати зарубіжний досвід державного стимулювання до умов України.

Наявні наукові дослідження переважно зосереджені на активізації інновацій (збільшенні обсягів ресурсів), однак поза увагою залишається власне інтенсифікація. Відсутні чіткі кількісні показники, системна класифікація стимулів та адаптований до повоєнних умов України механізм стимулювання

Тому **метою статті** стало визначення сутності поняття «інтенсифікація інноваційної діяльності» та доцільних напрямів стимулювання інтенсифікації інноваційного розвитку підприємств, приймаючи до уваги стан стратегічного розвитку підприємств у повоєнних і післявоєнний період.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи з того, що інтенсифікація інноваційної діяльності – це процес підвищення ефективності новітніх розробок, впровадження та комерціалізації нових технологій, продуктів і методів управління, то вона повинна мати ще й стратегічну спрямованість в процесі її реалізації, що дозволяє:

прискорювати інноваційний розвиток, тобто орієнтуватись на швидку заміну застарілих матеріальних і нематеріальних активів;

оптимізувати використання інтелектуального капіталу та фінансових ресурсів

фокусуватись на комерціалізації та успішному виводу нових продуктів на внутрішній та зарубіжний ринки;

Отже, інтенсифікація інноваційної діяльності – це процес збільшення виходу інноваційної продукції (нових технологій, продуктів, методів управління) на одиницю використаних ресурсів (часу, фінансів, персоналу, обладнання) за рахунок підвищення ефективності всіх етапів інноваційного циклу: від генерації ідей до комерціалізації.

Основним параметром інтенсифікації інноваційної діяльності можна вважати швидку заміну матеріальних і нематеріальних активів у виробничому процесі. Вимірювання даного процесу можливе через масштаби практичного використання науково-технічної продукції, що найточніше відповідає змісту поняття "інновація". Розширення масштабу інтенсифікації інноваційної діяльності може бути горизонтальним (в межах однієї галузі) або вертикальним (між різними галузями).

Наведені аспекти інтенсифікації примушують спрямовувати основні стимулюючі заходи на підприємствах в русло [2, 3, 4]:

збільшення інвестицій для розширення обсягів і сфер здійснення науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та цифровізації виробництва (інвестиційна стратегія);

створення сприятливих умов для вдосконалення фінансових механізмів здійснення інновацій (фінансова стратегія);

активізації просування нових товарів та технологій на внутрішні та зарубіжні ринки та створення інноваційної інфраструктури (маркетингова стратегія);

формування системи стимулів на управління людськими ресурсами, спрямованої на генерацію нових ідей щодо підвищення ефективності праці (кадрова стратегія).

Стимулювання інтенсифікації інноваційного розвитку є складовою частиною стратегії підприємства, при реалізації якої можна досягати успішних і високих результатів.

У багатьох країнах уряд та бізнес працюють разом, створюючи установи, які заохочують інноваційну діяльність в різних сферах діяльності, в тому числі шляхом запровадження інформаційних технологій. Тож в умовах, коли стимулів для розвитку інновацій в Україні не

вистачає, конче потрібно існуючий зарубіжний досвід стимулювання інноваційного розвитку адаптувати під специфіку діяльності сучасних підприємств, що намагаються підтримувати стратегічні пріоритети розвитку як на рівні підприємства, так на рівні держави і регіону.

Загалом можна виділити найбільш дієві стимули, що сприяють інтенсифікації інноваційного розвитку, які використовуються у світовій практиці, а саме [4]:

1. Стимули для великих підприємств (корпорацій), що інвестують у науково-дослідну діяльність. Кожна прогресивна держава зацікавлена в тому, щоб її компанії розвивалися та багатіли, й створює сприятливі умови для інвестицій бізнесу в інновації. Для цього у держав є ціла низка можливих інструментів стимулювання науково-дослідної діяльності на кшталт: вирахування інвестицій з бази оподаткування компаній, пільгові ставки податків та «податкові канікули», кредити та гранти, прискорена амортизація основних засобів, звільнення від зборів на інфраструктуру та від земельної ренти, страхування інноваційного експорту, державні закупівлі інновацій і т.п. Частина цих стимулів сьогодні внесена в Податковий кодекс, проте мають бути більш диференційовані підходи до різних сфер діяльності та передбачатися певна специфіка їх запровадження в повоєнні умови діяльності підприємств, виходячи із національних пріоритетів та регіонів, на яких розташовані підприємства.

2. Стимули для створення науково-дослідних центрів. У країнах, що прагнуть залучити додаткові інвестиції до інноваційного сектору, популярні «податкові канікули». Такі канікули можуть поширюватись як на всю територію, так і на окремі регіони та навіть проекти. Додатково таким центрам може надаватися право безоплатного користування землею, придбання землі за пільговою ціною, звільнення від сплати податку на нерухомість та зниження ставки податку на репатріацію прибутків. Це також досить слушний захід, який може стимулювати не тільки підтримку вже створених наукових осередків, але й появу нових у післявоєнний період відбудови економіки України та відтворення промислових підприємств на звільнених територіях.

3. Стимулювання розвитку технологічних зон. Підприємства, що займаються науково-дослідною діяльністю у технологічних зонах, зазвичай звільнені від податку на землю, збору на інфраструктуру та від обов'язкового продажу

коштів в іноземній валюті, які були отримані від реалізації продукції. Але держави активно стимулюють розвиток таких зон капітальними інвестиціями. Цей стимул досить важливо використовувати, зважаючи на підтримку особливих статусів територій та програм їх соціального та інноваційного розвитку, які існували у довоєнний період, в тому числі на території Луганської і Донецької областей, що буде одним із мотивів відродження Донбасу.

4. Підтримка модернізації підприємств, активно використовуючи прискорену амортизацію. Ця опція є доступною для основних фондів, які використовуються для проведення науково-дослідної роботи, або може поширюватись тільки на вироби або обладнання у галузі машинобудування, що є потужним стимулом для підтримки інноваційних робочих місць. Цей підхід розповсюджений в Україні практично з моменту введення Податкового Кодексу, проте мабуть більш доцільно у післявоєнний період зосередитись на окремих галузях, що забезпечують рух науково-технічного прогресу та досягнення пріоритетів розвитку в країні та окремих регіонах.

5. Державні гранти та пільгові кредити, надає кредити із відшкодуванням витрат на науково-дослідну діяльність, спорудження і реконструкцію споруд, що використовуватимуться в процесі інноваційної діяльності. Причому пільгові кредити надаються перш за все малим та середнім підприємствам або тим, що розташовані в пріоритетних зонах. Такий стимул більш доступний буде у післявоєнний період, приймаючи до уваги, що двигуном соціально-економічного розвитку у більшості країн світу є малий і середній бізнес, який є більш гнучким до сучасних вимог інноваційного розвитку та досягнення значних проривів у різних галузях національної економіки.

У світовій практиці грантове фінансування є одним із найефективніших інструментів стимулювання інноваційної активності малих та середніх підприємств, оскільки не створює боргового навантаження на ранніх стадіях розробки. Для України в повоєнний період цей механізм набуває особливого значення, враховуючи обмежений доступ до кредитних ресурсів через високі ставки та воєнні ризики.

Найбільш показовим прикладом успішної грантової підтримки є проект Seeds of Bravery [10], реалізований за фінансування Європейської інноваційної ради. Протягом 2,5 років програма надала понад 12 млн євро

прямого грантового фінансування 318 українським стартапам, що дозволило їм інтегруватися в інноваційні екосистеми ЄС. Ключові результати програми включають 80 задокументованих історій успіху, 2430 європейських інвесторів та корпорацій, залучених до співпраці, більше 580 налагоджених зв'язків зі стартап-інвесторами.

6. Підтримка інноваційного експорту. Створені у різних країнах світу експортно-кредитні агентства фінансують та здійснюють страхування експорту високотехнологічної продукції, пов'язаної з серйозними комерційними та некомерційними (особливо політичними) ризиками. Податкові стимули щодо експортування продукції теж існують в Податковому Кодексі України щодо податку на додану вартість, проте немає ніяких аспектів підтримки саме експортування високотехнологічної продукції. Так держава зараз намагається в повоєнний період спростити умови реєстрації бізнесу та інших високотехнологічних якостей для виходу інноваційної продукції на зарубіжний ринок, але нерозвиненість страхового ринку не дає забезпечити ті збитки, що наносяться експорту усіма видами ризиків в умовах воєнного часу. Тож головною задачею паралельно зі створенням експортно-кредитних агентств, має стати ще й розвиток страхового ринку, що мав би передбачати компенсацію виникнення різних комерційних, некомерційних, політичних і т.п. страхових випадків. Задля цього потрібно досліджувати не тільки зарубіжний досвід інноваційного стимулювання, але й роботи страхового сектору економіки.

7. Підтримка інноваційних державних закупівель, що є потужним інструментом стимулювання галузей, коли державні органи стають замовниками інноваційних товарів або поділяють ризики та вигоди від комерціалізації. Державні закупівлі в Україні більш практикуються для дотаційних галузей та тих, що забезпечують мінімальний рівень соціально-економічного розвитку. У більшості випадків це стосується підприємств харчової, легкої, енергетичної та добувної промисловості. В умовах воєнного часу, мабуть, така тенденція державної підтримки буде залишатися й надалі. Проте у післявоєнний період слід прийняти до уваги саме досвід зарубіжних країн у прийнятті ризиків державою саме від комерціалізації інноваційних товарів.

8. Створення патентних боксів, тобто спеціального податкового режиму для

інтелектуальної власності, коли на території країн утворюються сприятливі умови для інноваційної діяльності, на кшталт звільнення від ПДВ операцій з постачання інноваційної продукції і таке інше. Це теж слушний досвід стимулювання, що дозволяє спинити перетікання і використання українських інтелектуальних кадрів в зарубіжних країнах та створювати їм гідні умови для реалізації та комерціалізації їх ідей, починаючи від процесу ініціації до виходу готової продукції на внутрішній та зарубіжний ринок. До речі, в країні створено достатню кількість патентних банків (на кшталт існуючих боксів), дія яких обмежуються тільки наданням інформації про накопичені інноваційні розробки та ідеї. Тож задача стоїть у подальшому переході до комерціалізації і реалізації (виробництва) запатентованих новацій та наданні сприятливих стимулів щодо їх запровадження.

Щодо стимулів, які можуть здійснювати підприємства для інноваційної діяльності, то всі дії з інтенсифікації інноваційного розвитку мають бути спрямовані на мотивацію персоналу, розвиток організаційної культури, підвищення кваліфікації та навчання, що викликає появу нових ідей та стратегій інноваційного розвитку. Тобто кожному підприємству слід зробити такі стимулюючі кроки [3]:

Перший – коли створюються умови для підтримки інноваційного розвитку персоналу і формується чітке бачення мети та місії підприємства. На цьому етапі керівництво підприємства повинно сформулювати прості способи досягнення задач і прив'язати їх до конкретних викликів і можливостей, які є на підприємстві.

Другий – розвиток культури, підвищення кваліфікації та навчання персоналу, що створює можливості для появи нових ідей та перспектив, допомагає персоналу розвинути нові навички та знання. В такій ситуації дуже важливо стимулювати бажання кожного робітника постійно навчатися та вдосконалювати свої навички за допомогою різних курсів, тренінгів, онлайн навчання тощо.

Третій – мотивація персоналу щодо інноваційного та креативного мислення. Задля цього можуть передбачатися винагороди за ризик і невдачі, що неминучі в інноваційному процесі. Тобто на підприємстві має створюватись безпечне, сприятливе середовище, у якому співробітники зможуть

відкрито ділитися своїми ідеями, отримувати певну підтримку.

Четвертий – створення для персоналу підприємства можливостей співпраці з різними відділами або іншими підприємствами, що дозволяє збагачувати та розвивати креативність співробітників, надавати можливість познайомитися з різними точками зору, обмінятися існуючим досвідом і поділитись своїми думками.

П'ятий – створення умов для автономної праці персоналу з метою прийняття ними самостійних рішень, що надасть можливість брати на себе відповідальність за свою роботу, приймати рішення та виявляти свою творчість.

В цих умовах мають бути делеговані персоналу певні обов'язки щодо досягнення очікуваних цілей, зменшення чи повного уникнення контролю над персоналом.

Шостий – збільшення кількості персоналу підприємства. Ці дії можуть породжувати напруження в колективі, проте вони мотивують персонал до креативності, оскільки такий крок показує працівникам, що кожен із них може бути залучений до пошуку можливостей для подолання перешкод в інноваційному розвитку.

Спираючись на результати проведеного аналізу можна запропонувати механізм стимулювання інтенсифікації інноваційного розвитку підприємств (табл.).

Таблиця

Механізм стимулювання інтенсифікації інноваційного розвитку підприємств

Компонент механізму	Суб'єкт реалізації	Інструменти та стимули	Очікуваний результат	Обмеження та ризики
1. Фіскально-бюджетне стимулювання	Держава (Мінфін, ДПС)	- Податкові канікули - Відрахування інвестицій з бази оподаткування - Патентні бокси (звільнення від ПДВ) - Прискорена амортизація ОЗ для НДДКР	Зростання витрат підприємств на НДДКР; збільшення кількості зареєстрованих патентів	Випадаючі доходи бюджету; ризик зловживань пільгами
2. Грантово-кредитна підтримка	Держава, ЄС, міжнародні донори	- Міжнародні грантові схеми - Пільгові кредити для МСП	Фінансування глибокотехнологічних стартапів	Обмежений доступ через воєнні ризики; високі ставки кредитування
3. Інфраструктурно-територіальне стимулювання	Держава, регіональні адміністрації	- Технологічні зони (звільнення від земельного податку) - Науково-дослідні центри - Регіональні інноваційні кластери	Створення інноваційних екосистем на звільнених територіях	Нерівномірність розвитку регіонів; корупція при розподілі пільг
4. Експортно-страхове стимулювання	Держава, страхові компанії, Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій	- Експортно-кредитні агентства - Страхування воєнних та політичних ризиків - Пільги з ПДВ на експорт високотехнологічної продукції	Зростання частки інноваційного експорту	Нерозвиненість страхового ринку; високі премії
5. Державні закупівлі інновацій	Держава (органи влади, оборона)	- Замовлення на інноваційну продукцію (подвійні технології) - Розподіл ризиків комерціалізації між державою та бізнесом	Стимулювання оборонних технологій; створення гарантованого попиту	Ризик неефективного витрачання бюджетних коштів; лобіювання

Продовження табл.

1	2	3	4	5
6. Організаційно-кадрове стимулювання (мікрорівень)	Підприємство (HR, топ-менеджмент)	- Формування місії та бачення - Розвиток культури та навчання персоналу - Винагороди за ризик і невдачі - Автономія праці та делегування відповідальності	Підвищення креативності та генерації ідей; зростання патентовіддачі на 1 дослідника	Опір персоналу змінам; плинність кадрів
7. Цифрове стимулювання	Підприємство, держава (Мінцифри)	- Платформа «Відкриті інновації» - Хмарний НДДКР-хаб - Технологія блокчейн для патентів - AI-асистент для прогнозування трендів	Скорочення часу від ідеї до комерціалізації; захист інтелектуальної власності	Високі початкові інвестиції; кіберризик

Джерело: складено авторами

Таким чином, системне застосування запропонованого механізму, що охоплює фіскальні, грантові, інфраструктурні, страхові, кадрові та цифрові інструменти, дозволить перейти від екстенсивної активізації до якісної інтенсифікації інноваційного розвитку підприємств у повоєнний період.

Безумовно, кожне підприємство вибирає свій шлях стимулювання інтенсифікації свого інноваційного розвитку, налаштовуючись або під існуючі державні стимули, або використовувати свої стимули чи мотиви досягнення стратегічних цілей інновацій. Проте, зважаючи на прагнення України стати членом Європейської співдружності, вже зараз слід приймати до уваги той європейський досвід, що накопичений у сфері стимулювання інноваційного розвитку та запровадження пріоритетних державних інновацій, а також досвід проведення в цьому плані податкової, страхової, інвестиційної та бюджетної політик.

Висновки. Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки:

Інтенсифікація інноваційного розвитку виробництва, забезпечення нової якості праці, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках та забезпечення стабільного довгострокового економічного зростання потребують активізації стимулювання на рівні як підприємств, так і удосконалення фінансових, інституційних, організаційних, правових та інших інструментів управління інноваціями в державі.

На загальнодержавному рівні в межах визначених стратегічних пріоритетів

інноваційної діяльності рекомендовано забезпечити адаптацію найбільш доцільних зарубіжних інструментів державного стимулювання інновацій.

Кожне підприємство свою інноваційну діяльність та ключові пріоритети розвитку має прив'язати до доктрини інноваційного розвитку країни з метою усунення розбіжностей між цілями державної інноваційної політики та існуючими наявними заходами стимулювання, що дозволить підприємствам підсилити свої специфічні заходи стимулювання інноваційного розвитку державними мотиваційними інструментами.

Подальші дослідження будуть спрямовані на створення регіональних інноваційних кластерів, що дозволять створити комплекс стимулів для прискореного післявоєнного відновлення країни завдяки досягненню поставлених стратегічних пріоритетів в інноваційному розвитку.

Література

1. Шалімов В.В., Решетов В.О., Мельник Т.А. Стимулювання соціально-економічного та інноваційного розвитку національної та регіональної економік: врахування в принципах бюджетної системи та оподаткування. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 2021. Вип. 6 (39). С. 131 – 141. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6\(39\).131-141](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6(39).131-141)
2. Птащенко О.В. Стимулювання інноваційної діяльності підприємства: фінансовий, логістичний та цифровий аспекти. *Вісник Східноукраїнського національного університету*

- імені Володимира Даля. 2024. № 4 (284). С. 74 – 80. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2024-284-4-74-80>
3. Івашко Л.М., Максимова Ю.О.. Окремі аспекти стимулювання інноваційної діяльності підприємств сфери послуг. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2024. Том 23. Вип. 1 (56). С. 54 – 66. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.1\(56\).308649](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.1(56).308649)
 4. Любич А. М. Стимулювання інновацій в державному секторі: зарубіжний досвід. *Право та інновації*. 2020. № 1 (29). С. 22 – 27. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2020-1\(29\)-3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2020-1(29)-3)
 5. Касьяненко В.О. Стимулювання інноваційного розвитку в контексті реалізації структурної політики. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск # 8. С. 142 - 146. ISSN (Online): 2524-0072. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/24.pdf
 6. Вакім В. Е. Стимулювання інноваційної діяльності порівняльно-правовий аспект. *Економічна теорія та право*. 2017. № 2 (29). С. 134 – 145. ISSN 2411-5584. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/%E2%84%96-2.pdf>
 7. Мединська Т.В., Черевата Р.Ю. Податкове стимулювання інноваційної діяльності в Україні та Польщі в умовах європейського вибору. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск # 13. С. 1149 - 1156. ISSN (Online): 2524-0072. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/193.pdf
 8. Кусакова Ю. О., Худолей Л. В. Механізм стимулювання інноваційної діяльності на рівні регіону. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2018. Вип. 17. С. 276 – 285. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6407.17.2018.160850>
 9. Марченко Т. В. Інструменти стимулювання інноваційної діяльності в європейських країнах. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2021. Випуск 830. Економіка. С. 29 – 36. DOI: [10.31861/ecovis/2021-830-4](https://doi.org/10.31861/ecovis/2021-830-4)
 10. Cocking S. Seeds of Bravery Closes with €12M in Grants and 300+ Ukrainian Startups Integrated into the EU. Irish tech news. 14.04.2026. URL: <https://irishtechnews.ie/seeds-of-bravery-e12m-300-ukrainian-startups/>

References

1. Shalimov V.V., Reshetov V.O., Melnyk T.A. Stymuliuvannia sotsialno-ekonomichnoho ta innovatsiinoho rozvytku natsionalnoi ta rehionalnoi ekonomik: vrakhuvannia v pryntsyakh biudzhetnoi systemy ta opodatkovannia. *Tsentrlnoukrainskyi naukovyi visnyk. Ekonomichni nauky*, 2021. Vyp. 6(39). S. 131 – 141. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6\(39\).131-141](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6(39).131-141)
2. Ptashchenko O.V. Stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstva: finansovi, lohystychni ta tsyfrovii aspekty. *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*. 2024. № 4 (284). S. 74 – 80. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2024-284-4-74-80>
3. Ivashko L.M., Maksymova Yu.O.. Oкреми аспекти стymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv sfery posluh. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*. 2024. Том 23. Vyp. 1 (56). С. 54 – 66. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.1\(56\).308649](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.1(56).308649)
4. Liubych A. M. Stymuliuvannia innovatsii v derzhavnomu sektori: zarubizhnyi dosvid. *Pravo ta innovatsii*. 2020. № 1 (29). С. 22 – 27. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2020-1\(29\)-3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2020-1(29)-3)
5. Kasianenko V.O. Stymuliuvannia innovatsiinoho rozvytku v konteksti realizatsii strukturnoi polityky. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск # 8. С. 142 - 146. ISSN (Online): 2524-0072. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/24.pdf
6. Vakim V. E. Stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti porivnialno-pravovyi aspekt. *Економічна теорія та право*. 2017. № 2 (29). С. 134 – 145. ISSN 2411-5584. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/%E2%84%96-2.pdf>
7. Medynska T.V., Cherevata R.Yu. Podatkove stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti v Ukraini ta Polshchi v umovakh yevropeiskoho vyboru. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск # 13. С. 1149 - 1156. ISSN (Online): 2524-0072. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/193.pdf
8. Kusakova Yu.O., Khudoliei L.V. Mekhanizm stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti na rivni rehionu. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti*. 2018. Issue 17. S. 276 – 285. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6407.17.2018.160850>
9. Marchenko T. V. Instrumenty stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti v yevropeiskikh krainakh. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu*. 2021. Vypusk 830. Економіка. С. 29 – 36. DOI: [10.31861/ecovis/2021-830-4](https://doi.org/10.31861/ecovis/2021-830-4)
10. Cocking S. Seeds of Bravery Closes with €12M in Grants and 300+ Ukrainian Startups Integrated into the EU. Irish tech news. 14.04.2026. URL: <https://irishtechnews.ie/seeds-of-bravery-e12m-300-ukrainian-startups/>

Calinescu T. V., Zelenko O. O. Stimulation of intensification of innovation enterprise development

Stimulation and intensification of innovative development are the leading factors in increasing the competitiveness of the economy, updating production processes, and implementing systemic changes in production. The state practically does not provide direct financing for the innovative development of enterprises, which creates a need to create a favorable environment for innovative development at the enterprises themselves, through stimulating innovation and implementing a successful motivational state policy to enhance innovation activity. The purpose of the study is to determine the essence of the concept of "intensification of innovation activity" and appropriate directions for stimulating the intensification of innovative development of enterprises, taking into account the state of strategic development of enterprises in the post-war period. The object of the study is the process of intensification of innovation activity at enterprises. The methods used in the study include modern methods and technologies for intensifying innovation activity, methods and techniques of scientific research, tools of systemic, comprehensive, and economic analysis, principles of innovation activity management, which allowed assessing the possibilities of adapting foreign experience in stimulating the intensification of innovation to the conditions of post-war development of Ukrainian enterprises. The article identifies the main stimulating measures that can enhance the intensification of innovative development of enterprises. The incentives that promote the intensification of innovations and are used in global practice are highlighted, and the possibility of their adaptation to the conditions of enterprise activity in the post-war period is analyzed. The incentives that enterprises can use in the implementation of their innovative development strategies are presented. It is emphasized that each enterprise chooses its own path to stimulate the intensification of innovative development, either adjusting to existing state incentives or using its own incentives or motives to achieve strategic goals. The

originality and practical significance of the study are confirmed by the analysis of existing tools, methods, and techniques for stimulating the intensification of innovative development of enterprises and directions for adapting foreign experience of state stimulation to the conditions of Ukrainian enterprises, which makes it possible to balance specific approaches to stimulating innovation at the enterprise with state methods and to adjust the innovation activity of the enterprise to the incentives provided by tax, budget policies and the expanded capabilities of the insurance market.

Keywords: *stimulation, intensification, innovative development, innovation priorities, personnel motivation, enterprise strategy, creative thinking.*

Калінеску Тетяна Василівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування, Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4919-5788>

e-mail: tetyana.calinescu@gmail.com

Зеленко Олена Олександрівна – доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу економічних проблем соціальної політики Інституту економіки промисловості НАН України; професор кафедри історії, археології та туризму Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4880-246X>
e-mail: zelenko.olena@gmail.com

Дата першого надходження статті 22.03.2026.

Дата прийняття статті до друку після рецензування 22.04.2026.

Дата публікації 30.05.2026.

Стаття з відкритим доступом,
відповідно до умов ліцензії
[Creative Commons \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)